चिह्नामिषीकां काकाय चित्रकूटे महागिरौ । भवता पुरुषव्याघ्र प्रत्यभिज्ञानकारणात् ।
ग्राहयित्वाऽहमात्मानं ततो दग्ध्वा च तां पुरीं । सम्प्राप्त इति तं रामः प्रियवादिनमार्च्चयत् ।
इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि रामोपाख्यान पर्व्वणि हनूमत्प्रत्यागमने एकाशीत्यधिकद्विशततोऽध्यायः ॥ २८१ ॥
॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ ततस्तत्रैव रामस्य समासीनस्य तैः सह । समाजग्मुः कपिश्रेष्ठाः सुग्रीववचनात्तदा ।
वृतः कोटिसहस्रेण वानराणां तरस्विनां । श्वशुरो वालिनः श्रीमान् सुषेणो राममभ्ययात् । १५२००
कोटीशतवृतो वाऽपि गयो गवय एवच । वानरेन्द्रौ महावीर्य्यौ पृथक्पृथगदृश्यतां ।
षष्टिकोटिसहस्राणि प्रकर्षन् प्रत्यदृश्यत । गोलाङ्गुलो महाराज गवाक्षो भीमदर्शनः ।
गन्धमादनवासी तु प्रथितो गन्धमादनः । कोटीशतसहस्राणि हरीणां समकर्षत ।
पनसो नाम मेधावी वानरः सुमहाबलः । कोटीर्दश द्वादश च विंशतञ्च प्रकर्षति ।
श्रीमान् दधिमुखो नाम हरिवृद्धोऽतिवीर्य्यवान् । प्रचकर्ष महासैन्यं हरीणां भीमतेजसां । १५२०५
कृष्णानां मुखपाण्डूनामृक्षाणां भीमकर्म्मणां । कोटीशतसहस्रेण जाम्बवान् प्रत्यदृश्यत ।
एते चान्ये च बहवो हरियूथपयूथपाः । असंख्येया महाराज समीयूरामकारणात् ।
गिरिकूटनिभाङ्गानां सिंहानामिव गर्ज्जतां । श्रूयते तुमुलः शब्दस्तत्र तत्र प्रधावतां ।
गिरिकूटनिभाः केचित् केचिन्महिषसन्निभाः । शरदभ्रप्रतीकाशाः केचिद्विद्युत्कानना ।
उत्पतन्तः पतन्तश्च प्लवमानाश्च वानराः । उद्धुन्वन्तोऽपरे रेणून् समाजग्मुः समन्ततः । १५२००
स वानरमहासैन्यः पूर्णसागरसन्निभः । निवेशमकरोत्तत्र सुग्रीवानुमते तदा ।
ततस्तेषु हरीन्द्रेषु समावृत्तेषु सर्व्वशः । तिथौ प्रशस्ते नक्षत्रे मुहूर्त्ते चाभिपूजिते ।
तेन व्यूढेन सैन्येन लोकानुद्वर्त्तयन्निव । प्रययौ राघवः श्रीमान् सुग्रीवसहितस्तदा ।
मुखमासीत्तु सैन्यस्य हनूमान्मारुतात्मजः । जघनं पालयामास सौमित्रिरकुतोभयः ।
बद्धगोधाङ्गुलित्राणौ राघवौ तत्र जग्मतुः । वृतौ हरिमहामात्यैश्चन्द्रसूर्य्यौ ग्रहैरिव । १५२०५
प्रबभौ हरिसैन्यन्तत् शालतालशिलायुधं । सुमहच्छालिभवनं यथासूर्य्योदयं प्रति ।
नलनीलाङ्गदक्राथमैन्दद्विविदपालिता । ययौ सुमहती सेना राघवस्यार्थसिद्धये ।
विविधेषु वनेष्वेव बहुमूलफलेषु च । प्रभूतमधुमांसेषु वारिमत्सु शिवेषु च ।
निवसन्ती निराबाधा तथैव गिरिसानुषु । उपायाद्धरिसेना सा क्षीरोदमथ सागरं ।
द्वितीयसागरनिभं तद्बलं बहुलध्वजं । वेलावलं समासाद्य निवासमकरोत्तदा । १५२१०
ततो दाशरथिः श्रीमान् सुग्रीवं प्रत्यभाषत । मध्ये वानरमुख्यानां प्राप्तकालमिदं वचः ।
उपायः कोनु भवतां मतः सागरलङ्घने । इयं हि महती सेना सागरस्यातिदुस्तरः ।
तत्रान्ये व्याहरन्ति स्म वानरा बहुमानिनः । समर्था लङ्घने सिन्धोर्न तु तत्प्रतिकारकं ।
केचिन्नौभिर्व्यवस्यन्ति केचिच्च विविधैः प्लवैः । नेति रामस्तु तान् सर्व्वान् सान्त्वयन् प्रत्यभाषत ।
शतयोजनविस्तारं न शक्ताः सर्व्ववानराः । क्रान्तुं तोयनिधिं वीरा नैषा वो नैष्ठिकी मतिः । १५२१५